

УДК [782/785.075:784.71](477):355.01(470+571:477)

DOI 10.32782/2224-0926-2023-1-44-4

Лозинська Ольга
аспірантка кафедри
музикознавства та хорового мистецтва
Львівський національний університет імені Івана Франка
<https://orcid.org/0000-0002-6115-3807>

ПРОЄКТИ У СФЕРІ КЛАСИЧНОЇ МУЗИКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ: ЦІЛІ, СТРАТЕГІЇ, ВИКЛИКИ (УКРАЇНСЬКИЙ ВОЄННИЙ КОНТЕКСТ)

Мета роботи полягає в аналізі концепції створення та функціонування концертів академічної музики на тлі соціокультурних змін після початку повномасштабної війни в Україні. Дослідження мало на меті проведення компаративного аналізу підходів, застосовуваних при створенні музичних проєктів в Україні та за кордоном. Авторка ставить за ціль обґрунтувати спільні характеристики реалізованих під час війни проєктів та розглянути їхню відмінність для того, щоб виокремити концептуально-методологічний підхід у творенні мистецьких продуктів на потреби майбутніх ініціатив. Отримані в результаті наукового опрацювання дані слугуватимуть підставою для розробки концептуально-методологічних підходів на потреби реалізації майбутніх мистецьких проєктів.

Методологія роботи ґрунтується на емпіричному методі дослідження, що поєднує спостереження, інтерв'ю, порівняння, опис та узагальнення. Отримана за допомогою згаданих методів інформація може стати основою для подальшого теоретичного осмислення та стимулом, здатним впливати на процеси у сфері академічної музики в Україні. У цій статті проаналізовано досвід роботи українських арт-кураторів та музичних менеджерів в екстремальних умовах, які, за тезою авторки, стали тим фактором, що спричинив переосмислення практичних навичок та підходів в усьому професійному середовищі, до зміни габітусу (за визначенням П'єра Бурдьє) соціальної групи. **Наукова новизна** роботи полягає у фіксуванні, класифікації та створенню нових візій, які відображають процеси роботи музичних менеджерів у час безпрецедентних змін в Україні. Враховуючи відносно невеликий проміжок часу від початку аналізованих у статті процесів, варто підкреслити, що українська наукова спільнота ще не напрацювала достатньої кількості праць із запропонованої тематики. Відтак неопрацьованість цього наукового поля є фактором, що впливає на актуальність дослідження.

Висновки. Російсько-українська війна стала ключовим фактором світоглядних змін української культурної спільноти та вплинула на роботу менеджерів, митців, виконавців, кураторів та працівників культурно-креативної індустрії. Музичне мистецтво як інструмент комунікації відіграє важливу роль для утвердження позиції України за кордоном та розвитку української культури. Натомість реорганізація та функціонування музичної спільноти всередині країни в час війни свідчать про стійку позицію, готовність посилювати тил та працювати заради перемоги України.

Ключові слова: музичний менеджмент, російсько-українська війна, класична музика, візія, концепція, мистецький проєкт.

Olha Lozynska. Projects in the field of classical music as a tool of cultural diplomacy: goals, strategies, challenges (Ukrainian military context)

The aim of the article is to analyse the concept of the creation and functioning of academic music concerts on the background of social and cultural changes after the beginning of a full-scale invasion in Ukraine. The research compares the experience of organising music

projects in Ukraine and abroad. The author aims to substantiate the typical characteristics of the projects implemented during the war and consider their differences to single out the conceptual and methodological approach in the creation of artistic products for the needs of future projects. The data obtained during the scientific processing will serve as a basis for the development of conceptual and methodological approaches to the needs of the implementation of future art projects.

The **research methodology** is based on an empirical research method combining observation, interviews, comparison, description and generalisation. The information obtained with the help of the mentioned methods can become the basis for further theoretical interpretation and a stimulus influencing the processes in the field of academic music in Ukraine. The article analyses the work experience of Ukrainian art curators and music managers in extreme conditions, which, according to the author's thesis, became the factor that caused a reinterpretation of practical skills and approaches in the entire professional environment to a change in habitus (as defined by Pierre Bourdieu) of a social group. The **scientific novelty** of the study is in fixing, classifying and creating new visions that reflect the work processes of music managers during unprecedented changes in Ukraine. Considering the relatively short period since the beginning of the processes analysed in the article, it is worth mentioning that the Ukrainian scientific community still needs to produce a sufficient number of works on the proposed topic. Therefore, the undeveloped nature of this scientific field is a factor affecting the relevance of the research.

Conclusions. The Russian-Ukrainian war became a key factor in the worldview changes of the Ukrainian cultural community. It affected the work of managers, artists, performers, curators and workers in the artistic and creative industry. Musical art as a communication tool plays an essential role in establishing Ukraine's position abroad and in the development of Ukrainian culture. Instead, the reorganization and functioning of the music community in the country during the war proved a strong position and readiness to strengthen the rear and work for the victory of Ukraine.

Key words: music management, Russian-Ukrainian war, classical music, vision, concept, art project.

Актуальність теми дослідження полягає в потребі фіксувати формотворчі зміни в роботі культурних менеджерів та академічних виконавців, які репрезентують українське мистецтво у світі та з'ясувати, як повномасштабне російське вторгнення в Україну змінило візію музичних програм та позицію українських музикантів.

Теоретичне значення статті в осмисленні нових понять культурного менеджменту на основі проведеної практичної роботи з часу повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну. Війна, що стала своєрідною точкою біфуркації в контексті зміни способів осмислення та реалізації менеджерами культурних та креативних проєктів, стала причиною для усвідомлення можливостей та потреб використання культури як ресурсу soft power¹. Отримана за допомогою емпіричного дослідження інформація може стати основою для подальшого теоретичного осмислення процесів у сфері академічної музики в Україні та їх значення для інтерпретації (критики) культури у світовій академічній спільноті.

Тож **мета роботи** полягає в аналізі стратегій створення проєктів та їх переосмислення в контексті війни та нових викликів. Дослідження є спробою порівняти досвід організації музичних проєктів як в Україні, так і за кордоном. Авторка ставить за ціль обґрунтувати спільні характеристики реалізованих під час війни проєктів та розглянути їхню відмінність для того, щоб виокремити концептуально-методологічний підхід у

¹ Joseph S. Nye, Soft Power. Jak Osiągnąć Sukces W Polityce Światowej. Warszawa : Wydawnictwa akademickie i profesjonalne, 2007. 194 s.

творенні мистецьких продуктів на потреби майбутніх ініціатив. **Методологія роботи** ґрунтується на емпіричному методі дослідження, що поєднує спостереження, інтерв'ю, порівняння та опис на основі практичної діяльності. Отримана за допомогою згаданих методів інформація може стати основою для подальшого теоретичного осмислення та практичних процесів у сфері академічної музики в Україні. Відтак **наукова новизна** роботи полягає в фіксуванні, класифікації та створенню нових візій, які відображають новітні процеси роботи музичних менеджерів у час безпрецедентних змін в Україні, які своєю чергою також вплинули на процеси за кордоном.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Слід врахувати, що контекст українського музичного менеджменту потребує глибшого аналізу та систематизації наявних джерел. Серед науковців, які досліджують питання менеджменту класичної музики в Україні є Людмила Обух, Юрій Чекан, Олена Берегова. Зоряна Ластовецька-Соланська вивчає менеджмент в контексті культурної інфраструктури, що є пробою вписати культурологічно-музичні студії в ширший соціологічний дискурс.

Важливі дослідження культури, розвитку креативної індустрії в економічному контексті вивчає дослідниця Марія Проскуріна. Проблеми комплексного вивчення функціонування фестивалів сучасної музики в Україні висвітлює Михайло Швед. Висвітлюють, аналізують та надають наукового обрамлення змінам мистецького життя України та Європи українські науковці: Любов Кияновська, Марина Черкашина-Губаренко, Роксолана Гавалюк, Аделіна Єфіменко та інші.

У цій статті проаналізовано досвід роботи українських арт-кураторів та музичних менеджерів. Враховуючи відносно невеликий проміжок часу від початку аналізованих у статті процесів, варто підкреслити, що українська наукова спільнота ще не напрацювала достатньої кількості праць із запропонованої тематики. Неопрацьованість цього наукового поля є фактором, що впливає на актуальність дослідження.

Виклад основного матеріалу. Повномасштабна війна в Україні вплинула на функціонування як і внутрішнього музичного сегменту, так і на репрезентацію українських виконавців за кордоном. Основною місією обох прикладів відіграє єднальний фактор боротьби українців проти РФ та її постімперського впливу, зокрема в культурній сфері. У статті розглянуто запити світового ринку класичної музики на український культурний продукт, спричинені початком повномасштабної війни в Україні та *ipso facto* інтенсифікацією зацікавлення з боку іноземної аудиторії.

Також розглянуто зміни в роботі музичних організаторів у сфері класичної музики на прикладі камерної сцени Львівської національної опери та приватного проєкту українських музикантів-біженців «Мрія» в Берліні. Зокрема, проаналізовано побудову стратегії створення проєктів та переосмислення візії культурного менеджменту.

Аналізуючи зацікавлення світової індустрії класичної музики українською культурою, повстає чимало запитань щодо візії та сенсів у проєктах українських музикантів (мова, звісно, про ідеологічне та дискурсивне наповнення). Після повномасштабного вторгнення РФ на територію України 24 лютого 2022 року, цивілізаційний світ зазнав шоку та постав перед викликами нового часу в підтримці України. Зокрема, й у підтримці українських митців, а саме – у створенні проєктів з метою посилення їхнього голосу на світовій мистецькій арені. Разом з тим, відбулось переосмислення багатолітнього традиційного *сприйняття* мистецтва України як такого.

За визначенням географа-дослідника Романа Лозинського, «традиційним» є те, що показало себе протягом часу як практичне й ефективне, тому отримало широке

застосування². Проте важливо розуміти, що так зване традиційне музичне мистецтво України сформовано за радянського часу. До таких традиційних форм представлення можна зарахувати хоріві колективи та хореографічні ансамблі. Незамінні атрибути колективів нескладно помітити не лише у техніці викладу, а й часто в сценічному одязі: шаровари для чоловіків та стилізовані народні строї для жінок. Так званий феномен «шароварщини» став причиною гострих дискусій в культурному середовищі щодо типізації образу як і українського виконавця, так і презентації традиційної культури. Такого типу модель репрезентації та самокомунікування є також наслідком поверхневого трактування національної культури та її симулякром (за термінологією філософа постмодернізму Жана Бодрійя³). Дослідники явища «шароварщини» вказують, що найбільше різноманіття у трактуванні цього поняття можна прослідкувати власне в роки Незалежності України, де до театрального, музичного, образотворчого мистецтва додалися ще продукти комерційної діяльності, в яких були присутні «національно забарвлені» елементи⁴.

Відтак і у сфері класичної музики українські менеджери та музиканти докладають зусилля, аби замінити сприйняття українського мистецтва крізь радянську (чи російську) призму на підхід, що передбачає повноцінне визнання суб'єктності та самобутності української культури у світовій публіці. А отже, закладають нові сенси у творенні та репрезентації українських музичних продуктів. Варто зазначити, події Революції Гідності та початок російсько-української війни у 2014 році, мали великий світоглядний вплив на культурне середовище в Україні. Арт-кураторка Аліса Ложкіна, аналізуючи роботу української художньої спільноти, називає ці події травмою, яка неминуче позначилась на ідентичності артистів, і для багатьох митців ця «емоційна драма» стала спонукую для опрацювання нових тем, проблематик і повстання проєктів⁵. Безумовно, музична культура та її представники пов'язані з іншими видами та сферами мистецтва, адже мистецтво країни функціонує як цілісний механізм. В епоху глобалізації та експериментів, культурний симбіоз є і віддзеркаленням інтерсуб'єктивних взаємодій між митцями.

Саме тому для глибокої та послідовної роботи у сфері класичного менеджменту варто досліджувати, аналізувати досвід художньої, театральної, літературних спільнот. Зокрема для того, аби трансформувати та адаптувати напрацювання успішних культурних кейсів для сфери класичної музики. Варто згадати цитату кураторки про мистецтво України як територію розриву, життя на вулкані і постійне прагнення білого аркуша⁶. Ця емоційна думка в контексті драматичних історичних подій країни впродовж останніх 9 років, допомагає поставити чіткі акценти для створення концептів культурних проєктів. Адже мистецтво є дзеркалом суспільних рухів, змін та найгостріше реагує на травматичні досвіди, даючи можливість для рефлексування та оцінки. Це екзистенційне реагування відбувається майже у всіх процесах створення репрезентативних проєктів,

² Лозинський Р. Культурні ландшафти Галичини: етика взаємодії людини з природою. Львів : Ладекс, 2020. С. 50.

³ Бодрійяр Ж. Симулякри і симуляція. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. С. 12.

⁴ Єрмолаєва В., Нікіщенко Ю. Явище «шароварщини»: пошук дефініції. *Магістеріум НаУКМА. Культурологія*. 2017. Вип. 68. С. 30.

⁵ Ложкіна А. Перманентна революція. Мистецтво України XX – початку XXI століття. Київ : ArtHuss, 2019. С. 500.

⁶ Там само, с. 542.

мета яких – промоція української музичної культури. Відповідаючи на резонансний запит світу на українську культуру після початку повномасштабного вторгнення, українські куратори, менеджери та виконавці працюють з новими викликами. Мистецтво стає провідником для глядацького самопізнання⁷.

На прикладах камерних проєктів, створених у Берліні з початку повномасштабної війни в Україні, розглянемо основну візію організаторів. А також проаналізуємо особливості творення камерних музичних програм українських музикантів та промоції українського виконавства та композиторства.

Розглянемо роботу українських академічних музикантів та особливості творення музичних програм за кордоном після повномасштабного вторгнення на прикладі проєктів «Мрія» в Берліні⁸.

Українська альтистка та культурна менеджерка Катерина Супрун наприкінці лютого 2022 року евакуювалась з Києва до Берліна. В німецькій столиці Катерина організувала музичний колектив «Мрія», який складається з українських музикантів, більша частина яких є біженцями. У створенні цього колективу допоміг український віолончеліст Лев Кучер та Роман Огем, керівник гамбурзької фундації Culture Connects⁹. Наприкінці квітня 2022 року відбувся дебют струнного оркестру «Мрія» в Гамбурзі у залі Laeiszhalle. Важливо зазначити, що колектив має мобільний склад, тому для окремих проєктів Катерина збирає різні склади, залучаючи нових українських музикантів: від струнного квартету до невеликого складу симфонічного оркестру.

Стратегія колективу полягає у виконанні української музики та музики європейських композиторів. Музиканти звертаються до творчості композиторів Бориса Лятошинського, Василя Барвінського, Мирослава Скорика, Валентина Сильвестрова, Ганни Гаврилець, Золтана Алмаші, Юрія Шевченка та інших.

Творчість композиторів ХХ століття та композиторів-сучасників посідає ключові позиції в наповненні репертуару. У концертних програмах колективу немає творів російських композиторів. За словами організаторки, це є радикальною позицією для європейців, натомість очевидною для українців. Адже місія «Мрії» полягає у пропагуванні української музичної культури. Локації для виступів українських музикантів розширюють свою географію, серед них є виступи в знаменитому Elbphilharmonie в Гамбургу та Laetschalle, Берлінській філармонії, Бременському театрі, в Лангенлагені тощо. Серед солістів, з якими концертував колектив є відомі українські музиканти: Катерина Тітова, Ганна Цуркан, Варвара Васильєва. 10 травня 2022 року «Мрія» виступила на сцені Берлінської філармонії разом зі скрипалем Андрієм Беловим та піаністом Артемом Ясінським під керівництвом одеської диригентки Маргарити Гринивецької. Цей проєкт підтримало Посольство України в Німеччині. Виступ у Берлінській філармонії є свідченням високого професіоналізму артистів та підтримки німецької публіки.

Специфіка роботи менеджерки колективу Катерини Супрун полягає у поєднанні цієї роботи з виконавством. За словами Катерини, вона є концертною директоркою «Мрії» та солісткою водночас. Саме поглиблене розуміння процесів створення та функціонування культурних проєктів надає їй перевагу в роботі. Тримаючи контакт у соціальних

⁷ Тейлор К. Мистецтво під ключ. Менеджмент і маркетинг культури. Київ : ArtHuss, 2021. С. 169.

⁸ Lozynska O. Kateryna Suprun and her "Mriya". The opinion of musicians about sovereignty. *The Claquers*. URL: <https://theclaquers.com/en/posts/10852> (дата звернення: 27.03.2023).

⁹ Reucher G. Ukraine-Krieg: Geflüchtete gründen Exilorchester. *DW*. URL: <https://p.dw.com/p/4B29X> (дата звернення: 27.03.2023).

мережах з українськими музикантами та стежачи за музичним середовищем країни, музикантка набирає склад колективу та займається організаційними питаннями щодо репетиції та логістики концертів.

Отже, виклики перед українськими музикантами за кордоном масштабуються рівнем відповідальності перед захистом культурного суверенітету своєї країни. На офіційному сайті «Мрії» музиканти декларують свою справу як можливість не здаватися, творити та дати публіці відчутти українську культуру. Артисти прагнуть продовжувати розвиватись у своїй професії та бути разом, хоча й далеко від дому¹⁰.

Музиканти-біженці колективу «Мрія» вважають себе культурними дипломатами своєї країни в Європі, відтак чітка стратегія та візія допомагають формувати власний шлях як репрезентаторів музичного мистецтва України на світовому класичному ринку. Адже окрім виконавства, музиканти дають інтерв'ю європейській пресі та знайомлять з українською музикою публіку перед концертами у форматі коротких лекцій. Донесення до світової аудиторії української позиції у контексті українсько-російських культурних взаємин є ще однією можливістю звільнення від пострадянських та постімперських наративів. Варто зазначити, що візія музикантів «Мрії» співпадає із завданнями Українського Інституту – державної установи, яка структурно підпорядковується Міністерству Закордонних Справ України. Місія Українського Інституту полягає у зміцненні міжнародної і внутрішньої суб'єктності України засобами культурної дипломатії¹¹. Як зазначила виконавча директорка Соломія Боршош, завданням УІ було пояснювати Україну за кордоном, давати більш нюансовані знання та вибудовувати зв'язки українського культурного середовища із колегами за кордоном. Саме Український Інститут першим серед державних культурних інституцій України сформував концепт у відкритому зверненні до українських та закордонних музикантів щодо бойкотування російської культури¹². Безпрецедентна подія викликала дискусії світового мистецького середовища, що дозволило також активно розглядати питання ідентифікації українського мистецтва крізь призму волевиявлення українців. Отже, одним із основних завдань формування українських проєктів за межами України після 24 лютого, стало активне руйнування стереотипів про Україну та її культуру. Тобто, за словами Соломії Боршош, мова йде про створення власних проєктів із власними акцентами.

Розглянемо український контекст в роботі камерної сцени Дзеркальної зали Львівського національного театру опери та балету імені Соломії Крушельницької. На прикладі роботи камерної сцени Дзеркальної зали у весняні місяці 2022 року, можна простежити запит української публіки на виконання української класичної музики.

У перші тижні з початку повномасштабного вторгнення на певний час припинилось функціонування українських культурних інституцій. Музичні концертні зали на Заході України змогли відновити свою діяльність наприкінці березня – початку квітня 2022 року. На прикладі функціонування музичного салону Дзеркальної зали у Львівській національній опері впродовж весни 2022 року, можна проаналізувати переосмислення та зміну концептів музичного репертуару.

¹⁰ *Мрія*. URL: <https://mriya.de/ukr/> (дата звернення: 27.03.2023).

¹¹ Місія [Українського Інституту]. *Ukrainian Institute*. URL: <https://ui.org.ua/mission/> (дата звернення: 27.03.2023).

¹² Заклик Українського інституту щодо призупинення співпраці з Росією і популяризації російського мистецтва. *Ukrainian Institute*. URL: <https://ui.org.ua/news/stop-cooperation-with-russia/> (дата звернення: 27.03.2023).

Зокрема, програма першого проєкту після 24 лютого мала назву «Благовіщення», вони містила твори українських композиторів: від Миколи Лисенка до музики сучасних композиторів Мирослава Скорика, Валентина Сильвестрова, Юрія Шевченка, Богдани Фроляк, Ганни Гаврилець та Ігоря Щербакова. Солістами концерту були львівські музиканти: скрипаль Назарій Пилатюк, віолончелістка Оксана Литвиненко, піаністи Йозеф Ермін та Петро Довгань. Відтак, актуалізовані нові сенси втілились як у програмі та назві концерту, так і візуальній частині. Для макета афіші слугувало фото ікони «Благовіщення» української іконописиці Ольги Кравченко, адже концерт припав на православне свято Благовіщення 7 квітня. Цінова політика для залучення аудиторії (у той час у Львові перебувало багато внутрішньо переміщених осіб з небезпечних регіонів країни) становила від 100 до 200 грн, натомість до 24 лютого ціна квитка на концерт у Дзеркальній залі становила від 150 грн до 400 грн. Демократизація цін дала змогу збільшити кількість відвідувачів, в тому числі це стосувалось значної кількості осіб, які після початку війни почали більшою мірою ототожнювати себе з українською культурою та були спрагли питоми українського культурного продукту.

1. 21 квітня – концерт «Утвердження UA. Сильвестров» з фортепіанною музикою Валентина Сильвестрова у виконанні Йозефа Ермін. Творчість Сильвестрова – біженця, який тікав від російсько-української війни, також називають «метамузику», зокрема через медитативні та споглядальні настрої. Успішний проєкт був ще двічі повторений влітку, зокрема через контекст стилю українського композитора та відбіркою його творів.

2. 28 квітня – концерт «Елегія» за участі віолончеліста та композитора Золтана Алмаші та піаніста Мирослава Драгана. В програмі звучали твори Золтана Алмаші та Любави Сидоренко, відтак концерт продовжив лінію сучасної української класичної музики.

3. 30 квітня – концерт хорової музики українського класика Дмитра Бортнянського «Надія» за участі камерного хору Львівської національної опери (диригент – Вадим Яценко).

4. 12 травня – проєкт вокально-інструментальної музики «Лисенко. Любов і драма» до ювілею композитора.

Отже, репертуар камерної сцени Дзеркальної зали побудований на переосмисленні української класики та творчості композиторів рубежу XX–XXI століть. Кожен концерт відрізняється своєю тематикою, але усі вони об'єднанні спільною концепцією. Саме акцент на виконанні творів наших композиторів був зумовлений суспільним переосмисленням культурної спадщини.

В час активним бойових дій з російськими окупантами, культура відіграє наступальну роль в контексті багатовікової імперської окупації України. Вона стає одним із найважливіших аргументів у дискусії навколо українсько-російських культурних взаємин, колоніального впливу росії та його наслідків для української ідентичності та нашого культурного простору. В класичній музиці це також є продовженням багатовікових традицій, мистецьких течій та особистостей митців, які ідентифікували себе як українців. І саме в період початку масштабного українського протистояння рф, відбувається *самосегрегація* на основі самоідентифікації українців. Попит на український культурний продукт масово поширюється в Україні та світі. Як наслідок, світова спільнота ставить перед собою питання «хто такі українці», і культура має змогу дати відповідь на це

питання. Адже культура, за словами Оксани Рудницької, може бути одним із критеріїв та оцінкою суспільних цінностей¹³.

В сегменті класичної музики осмислення національної спадщини явище «скасування російської культури» та репрезентація українського виконавства на світових майданчиках розширює можливості для українського мистецького менеджменту. Те, що перед повномасштабним вторгненням часто було на маргінесі, набуло інших сенсів. Для промоції концертів в умовах воєнного стану обрано патріотичну модель, яка органічно поєднувалась із загальним українським піднесенням та вірою у Збройні Сили України та перемогу України. Візуальна концепція, оформлена в національні кольори, та текстові меседжі про *віру, утвердження, надію, перемогу*, були загальною стратегією Львівської національної опери впродовж весняних місяців 2022 року, а отже – і музичних програм камерної сцени Дзеркальної зали. Робота менеджера концертного майданчика поєднує комунікаційну роль, організаційну, а також інформативну, яка полягає у створенні описів проєктів. Нижче подано описи подій, які фігурували до анонсів концертів та були використані в промоції. Новий виклик для музичних кураторів та культурних менеджерів у сфері класичної музики полягає також у діалозі з аудиторією з етичним підходом на фоні загального горя та надмірного стресу українців.

До прикладу розглянемо опис першого концерту 7 квітня «Благовіщення»:

«Блага вістка – те, чого ми очікуємо понад усе.

Концерт камерної музики в особливий християнський день, коли українці святкують Благовіщення. З надією на швидке завершення війни та молитвою за тисячі тих, кого вбила російська армія. В програмі концерту прозвучать твори українських композиторів: Миколи Лисенка, Мирослава Скорика, Валентина Сильвестрова, Юрія Шевченка, Богдани Фроляк, Ганни Гаврилець та Ігоря Щербакова¹⁴».

Анонс концерту «Елегія», в якому зазначено про терапевтичну дію мистецтва як можливості для відпочинку та саморефлексій:

«Елегія» – це вечір віолончельної та фортепіанної музики українських сучасних композиторів Золтана Алмаші та Любави Сидоренко. В програмі концерту прозвучать сольні віолончельні твори з альбому «Way & Illusions» Золтана Алмаші у виконанні автора. А також камерні твори композиторки Любави Сидоренко, які звучатимуть у виконанні відомого піаніста Мирослава Драгана та Золтана Алмаші.

Елегія – це не лише тужлива меланхолійна пісня, це також музична мова із споглядальним і ліричним настроєм. У складний час для української держави, мистецтво музики має особливий дар зцілювати людське серце.

Важливо зазначити, що Львівський національний академічний театр опери та балету імені Соломії Крушельницької є одною із центральних туристичних локацій. В зазначені місяці практично вся публіка камерних концертів музичного салону Дзеркальної зали була українською: львів'яни та внутрішньо переміщені громадяни. Загальна місткість зали становить 150 місць, нижче подано статистику продажу квитків впродовж 2022 року: січень та лютий до повномасштабного вторгнення, а також квітень та травень.

¹³ Рудницька О. Українське мистецтво у полікультурному просторі. Київ : ЕкОб, 2000. С. 6.

¹⁴ Афіша подій. Львівська Національна Опера. URL: <https://opera.lviv.ua/afisha/> (дата звернення: 27.03.2023).

Січень 2022

Дата	Назва концерту	Кількість реалізованих квитків
09/01/2022	Різдвяне рондо	101
16/01/2022	Різдвяне дійство	93
23/01/2022	Концерт BAROQUE AVENUE	86
30/01/2022	Mozarts escapade	81

Лютий 2022

Дата	Назва концерту	Кількість реалізованих квитків
13/02/2022	Брасс – Фесрія Концерт до Дня Закоханих	62
20/02/2022	Благання спокою	59
22/02/2022	Концерт музики Барвінського	42
23/02/2022	Wiener Carneval	86

Квітень 2022

Дата	Назва концерту	Кількість реалізованих квитків
07/04/2022	«Благовіщення»	60
17/04/2022	Концерт. Утвердження UA. Пісня	41
21/04/2022	Утвердження UA. Сильвестров	68
28/04/2022	Утвердження UA. Елегія	38
30/04/2022	Надія. Духовні концерти	27

Травень 2022

Дата	Назва концертів	Кількість проданих квитків
09/05/2022	Єдина. Концерт-присвята	7
12/05/2022	Лисенко. Любов і драма	10
15/05/2022	Єдина. Концерт-присвята	26
22/05/2022	Романтики. Камерна музика	74
25/05/2022	Концерт Вівальді. Пори року	99

Висновки. Підсумовуючи роботу музичних менеджерів згаданої інституції та приватної формації «Мрія», слід враховувати постійні зміни в суспільному та економічному сегментах на тлі історичних подій, які тривають в Україні. Тривала зупинка культурних процесів в різних регіонах країни, внутрішнє переміщення українців заради безпеки чи через втрату власних помешкань внаслідок російських атак змінили мистецьку мапу країни. Війна також спричинила відтік професійних кадрів за кордон, проте вплинула на активне пропагування української культури за межами країни. Російсько-українська війна стала ключовим фактором світоглядних змін української культурної спільноти та

вплинула на роботу менеджерів, митців, виконавців, кураторів та працівників культурно-креативної індустрії. Ми можемо спостерігати за активною популяризацією української музики та виконавства в Україні та за її межами, яка стосується представлення творів українських композиторів, відкриття нових музичних імен та пропагує можливість для плідної комунікації креативних середовищ. Музичне мистецтво як інструмент комунікації відіграє важливу роль для утвердження позиції України за кордоном та розвитку української культури. Музичні проекти поза межами країни стали метафоричним рупором митців. Натомість реорганізація та функціонування музичної спільноти всередині країни в час війни свідчать про стійку позицію, готовність посилювати тил та працювати заради перемоги України.

Література

1. Афіша подій. *Львівська Національна Опера* : вебсайт. URL: <https://opera.lviv.ua/afisha/> (дата звернення: 27.03.2023).
2. Бодріяр Ж. Симулякри і симуляція. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. 230 с.
3. Єрмолаєва В., Нікішенко Ю. Явище «шароварщини»: пошук дефініції. *Magisterium НаУКМА. Культурологія*. 2017. Вип. 68. С. 27–31.
4. Заклик Українського інституту щодо призупинення співпраці з Росією і популяризації російського мистецтва. *Ukrainian Institute*. URL: <https://ui.org.ua/news/stop-cooperation-with-russia/> (дата звернення: 27.03.2023).
5. Ложкіна А. Перманентна революція. Мистецтво України ХХ – початку ХХІ століття. Київ : ArtHuss, 2019. 544 с.
6. Лозинський Р. Культурні ландшафти Галичини: етика взаємодії людини з природою. Львів : Ладекс, 2020. 224 с.
7. Місія [Українського Інституту]. *Ukrainian Institute*. URL: <https://ui.org.ua/mission/> (дата звернення: 27.03.2023).
8. *Мрія*. URL: <https://mriya.de/ukr/> (дата звернення: 27.03.2023).
9. Рудницька О. Українське мистецтво у полікультурному просторі. Київ : ЕксОб, 2000. 208 с.
10. Тейлор К. Мистецтво під ключ. Менеджмент і маркетинг культури. Київ : ArtHuss, 2021. 228 с.
11. Joseph S. Nye, Soft Power. Jak Osiągnąć Sukces W Polityce Światowej. Warszawa : Wydawnictwa akademickie i profesjonalne, 2007. 194 s.
12. Lozynska O. Kateryna Suprun and her “Mriya”. The opinion of musicians about sovereignty. *The Claquers*. URL: <https://theclaquers.com/en/posts/10852> (дата звернення: 27.03.2023).
13. Reucher G. Ukraine-Krieg: Geflüchtete gründen Exilorchester. *DW*. URL: <https://p.dw.com/p/4B29X> (дата звернення: 27.03.2023).

References

1. Afisha podii. Lvivska Natsionalna Opera [Events calendar. Lviv National Opera]. Retrieved from <https://opera.lviv.ua/afisha/> (reference date: 27.03.2023) [in Ukrainian]
2. Baudrillard J. (2004). Symuliakry i symuliatsiia [Simulation and simulation]. Kyiv : Publishing House of Solomiia Pavlychko “Osnovy”, 230 p. [in Ukrainian]
3. Joseph S. Nye Soft Power. (2007). Jak Osiągnąć Sukces W Polityce Światowej [Soft Power. How to be successful in world politics]. Warsaw : Wydawnictwa akademickie i profesjonalne, 194 p. [in Polish]
4. Lozhkina A. (2019). Permanentna revoliutsiia. Mystetstvo Ukrainy XX – pochatku XXI stolittia [Permanent revolution. Ukrainian art of the 20th and early 21st centuries]. Kyiv : ArtHuss, 544 p. [in Ukrainian]
5. Lozynska O. Kateryna Suprun and her “Mriya”. The opinion of musicians about sovereignty. The Claquers. Retrieved from <https://theclaquers.com/en/posts/10852> (reference date: 27.03.2023) [in English]
6. Lozynskyi R. (2020) Kulturni landschafty Halychyny: etyka vzaiemodii liudyny z pryrodou [Cultural landscapes of Galicia: the ethics of human interaction with nature]. Lviv : Ladeks, 224 p. [in Ukrainian]
7. Misiiia [Ukrainian Institute] [Mission [of the Ukrainian Institute]]. Ukrainian Institute. Retrieved from <https://ui.org.ua/mission/> (reference date: 27.03.2023) [in Ukrainian]

8. Mriia [Dream]. Retrieved from <https://mriya.de/ukr/> (reference date: 27.03.2023) [in Ukrainian]
9. Reucher G. Ukraine-Krieg: Geflüchtete gründen Exilorchester. DW. URL: <https://p.dw.com/p/4B29X> (reference date: 27.03.2023) [in German]
10. Rudnytska O. (2000). *Ukraiinske mystetstvo v polikulturnomu prostori* [Ukrainian art in a multicultural space]. Kyiv : EksOb, 208 p. [in Ukrainian]
11. Tailor K. *Mystetstvo pid kliuch. Menedzhment i marketynh kultury* [Turnkey art. Management and marketing of culture]. Kyiv : ArtHuss, 2021. 228 p. [in Ukrainian]
12. Yermolaieva V., Nikishenko Yu. (2017). Yavvyshche “sharovarshchyny”: poshuk definitsiiii [The phenomenon of "sharovarshchyna": the search for a definition]. *Mahisterium NaUKMA. Kulturolohiia*. Issue 68. P. 27–31. [in Ukrainian]
13. Zaklyk Ukraiinskoho instytutu shchodo pryzupynennia spivpratsi z Rosiieiu I populiaryzatsiii rosiiskoho mystetstva [Call of the Ukrainian Institute to suspend cooperation with Russia and popularization of Russian art]. Ukrainian Institute. Retrieved from <https://ui.org.ua/news/stop-cooperation-with-russia/> (reference date: 27.03.2023) [in Ukrainian]

